

Att leva med kognitiv svikt

Vikten av att få en demensdiagnos

Kajsa Bäckman
Silviasjuksköterska, distriktsköterska, fil.mag.
Specialistsjuksköterska demensvård, vårdlärare

Stiftelsen Silviahemmet
www.silviahemmet.se

© Copyright Silviahemmet

Stiftelsen Silviahemmet

Startade år 1996
Ordförande HMD Silvia

Dagverksamhet
Utbildning
Silviasystrar/ Silviasjuksköterskor
Utbildning för läkare
Certifieringar
Internationellt samarbete

© Copyright Silviahemmet

Palliativ vårdfilosofi

De fyra hörnstenarna:

1. Symtomkontroll
2. Kommunikation/relation
3. Teamarbete
4. Anhörigstöd

© Copyright Silviahemmet

Målsättning

Högsta möjliga livskvalitet för personen med demenssjukdom och de anhöriga under **hela** demensförloppet

© Copyright Silviahemmet

Personcentrerad omvårdnad

Socialstyrelsens nationella riktlinjer
för vård och omsorg vid demenssjukdom

© Copyright Silviahemmet

Personcentrerad omvårdnad

- Fokuserar på personen inte på sjukdomen
- Bibehålla personligheten, vård och vårdmiljö anpassas efter behov och personlighet
- Strävar efter relationer som är identitetsstärkande
- Levnadsberättelsen

© Copyright Silviahemmet

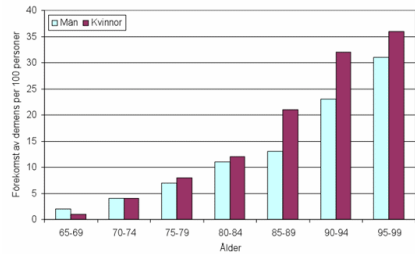
Demens

- Tillhör inte det normala åldrandet
- Beror på en onormalt stor hjärncellsdöd
- Demens innebär fortlöpande, **bestående** funktionsförlust och tillkomst av nya symtom

© Copyright Silviahemmet

Hög ålder största riskfaktorn

© Copyright Silviahemmet

Svenskt Demens Centrum

Tidiga tecken på demenssjukdom

- Glömska
- Problem att hitta utanför sin närmiljö
- Svårare att lära sig nya saker
- Svårt att planera och utföra sådant som tidigare varit okomplicerat
- Problem att hitta ord
- Viktmedgång

© Copyright Silviahemmet

Huvudgrupper av demenssjukdomar

- Primärdegenerativa
- Vaskulära (Blodkärlsdemens)
- Sekundära

Sjukdomar som kan men inte behöver leda till demens.
Ex. näringsbrist, störningar i ämnesomsättningen, utsatthet för giftiga ämnen, infektioner eller skalltrauma

© Copyright Silviahemmet

Sekundära demenssjukdomar

- Hjärntumörer
- Sköldkörtelsjukdomar
- Hydrocefalus
- Herpesvirus infektion i hjärnan
- HIV
- Brist på vitamin B12 eller andra B-vitaminer
- Alkoholdemens
- Skador efter lösningsmedel

© Copyright Silviahemmet

Demensutredning för att:

- Utesluta behandlingsbar orsak
- Fastställa diagnos
- Underlag för god omvårdnad/beslut
- Information till personen med demenssjukdom, anhöriga och vårdpersonal
- Rätt medicinsk behandling

© Copyright Silviahemmet

Läkemedel vid Alzheimers sjukdom Kan inte bota men kan lindra symtom!

Acetylkolinesterashämmare	NMDA- receptor antagonist
<p>Används vid mild till måttlig demens</p> <p>Förhindrar nedbrytningen av signalsubstansen Acetylkolin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aricept®(Donepezil) • Exelon® (Rivastigmin) • Reminyl® (Galantamin)	<p>Används vid måttlig till svår demens</p> <p>Beteende symtom vid Alzheimer</p> <p>Påverkar nervceller med signalsubstansen Glutamat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ebixa® (Memantin)

© Copyright Silviahemmet

Utredning

- Basal utredning – utvidgad utredning
- Yngre personer utreds på minnesmottagning
- Alltid utvidgad utredning
- I Stockholm - Huddinge och Danderyds sjukhus

© Copyright Silviahemmet

Stadieindelning vid Alzheimers sjukdom

- MCI
- Mild demens
- Medelsvår demens
- Svår demens
- Vård i livets slut

© Copyright Silviahemmet

Symtomgrupper vid demens

- Kognitiva
- Psykiska
- Beteendemässiga
- Kroppsliga

© Copyright Silviahemmet

Kognitiva symtom vid demens

- Minne, inlärningsförmåga
- Orienteringsförmåga
- Exekutiv förmåga
- Språk, räkneförmåga
- Tankeförmåga, uppmärksamhet
- Omdöme, insikt
- Apraxi
- Agnosi

© Copyright Silviahemmet

Psykiska symtom vid demens

- Depression
- Ångest
- Aggressivitet
- Vanföreställningar
- Hallucinationer
- Förvirring

© Copyright Silviahemmet

Beteendemässiga symtom vid demens

- Vandring
- Plockighet
- Upprepade beteenden
- Rop eller skrik

© Copyright Silviahemmet

Kroppsliga symtom vid demens

- Inkontinens
- Stelhet
- Skakningar
- Kramper
- Kontrakturer
- Oral apraxi
- Sväljsvårigheter

© Copyright Silviahemmet

Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demenssjukdom– BPSD

© Copyright Silviahemmet

Exempel på utlösande faktorer BPSD

- Smärta
- Förstoppning
- Urinretention
- Främmande miljö
- Hemlängtan
- Överträdelse av den privata reviret

© Copyright Silviahemmet

Vad säger de Nationella riktlinjerna?

Utreda och åtgärda bakomliggande
orsaker och symtom på BPSD
(prioritet 1)

© Copyright Silviahemmet

Svenskt BPSD-registret

www.bpsd.se

NPI-skala(Cummings et al.)

© Copyright Silviahemmet

Bemötande

- Bekräfta
- Positiv avledning
- Fördröja

© Copyright Silviahemmet

Leva oss in i den demenssjukes värld

© Copyright Silviahemmet

Läkemedelsbehandling och bemötande vid beteendemässiga och Psykiska Symtom vid demenssjukdom - BPSD

De första åtgärderna bör inte vara läkemedel utan en **anpassning av omgivande miljö och bemötande**

Det grundläggande är:

- **Kunskap om olika demensdiagnoser och deras uttryck**
- **Ett nyanserat och medmänskligt förhållningssätt**

Källa: Information från Läkemedelsverket 5:2008

© Copyright Silviahemmet

Svenskt Demenscentrum

Demens ABC

- Webbutbildning i Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom
- Över 61.000 personer har slutfört utbildningen

www.demenscentrum.se

© Copyright Silviahemmet

Svenskt Demenscentrum

Demens ABC ^{plus}
webbutbildningar

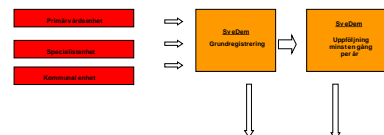
- Primärvård
- Biståndshandläggare
- Hemtjänst
- Särskilt boende
- Anhöriga (lanseras 2014)
- Sjukhus (lanseras 2014)

www.demenscentrum.se

© Copyright Silviahemmet

SveDem Svenska Demensregistret

Syfte

- Att förbättra kvaliteten av demensvården i Sverige

Mål

- En likvärdig, optimerad vård och behandling av patienter med demenssjukdom

www.svedem.se

SveDem – till vilken nytta?

- Ger struktur för utredning, uppföljning och behandling
- Kan användas som checklista vid utredning och under uppföljning
- Talar om när det är dags för uppföljning
- Statistik finns att hämta online
- Jämförelse kan göras mellan egna verksamheten, länet och riket
- Följsamhet till de Nationella riktlinjerna

www.svedem.se

Hur arbetar ni med demensfrågor på din arbetsplats?

- Lyckas ni fånga upp personer med tidiga tecken på demens?
- Hur ser det ut när det gäller basala utredningar?
- Finns det någon som är samordnande när det gäller demensfrågor?
- Skulle något kunna förbättras när det gäller ovanstående punkter?

© Copyright Silviahemmet

Tack!

© Copyright Silviahemmet

